

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
роботи

Олександр ЖИЛЬЦОВ

« » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка і психологія. Загальна педагогіка

Спеціальності: 017 Фізична культура і спорт

Освітнього рівня: першого (бакалаврського)

Освітньої програми: 017.00.02 Тренерська діяльність з обраного виду спорту,
017.00.03 Фітнес та рекреація

Київ – 2023

Розробник:

Мельниченко Ольга Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка;

Викладач:

Мельниченко Ольга Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол від « 01.09 » 2022 р. № 1

Завідувач кафедри _____ Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи) 017.00.02 Тренерська діяльність з обраного виду спорту

Гарант освітньої програми (керівник проектної групи)
_____ Валерій ВІНОГРАДОВ
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи) 017.00.03 Фітнес та рекреація

Гарант освітньої програми (керівник проектної групи):
_____ Вікторія БІЛЕЦЬКА
(підпис)

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2022 р.

Заступник декана _____ Леся КУЗЕМКО
(підпис)

Пролонговано

на 2023/2024 _____ (Хоружа Л.Л.), «7» вересня 2023р., протокол № 2
(підпис)

на 20__/20__ _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис)

на 20__/20__ _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис)

на 20__/20__ _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
<i>«Педагогіка і психологія»</i>			
Вид дисципліни	основна		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	12/360		-
Курс	I-II		-
Семестр	1-2	3	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	3		
Обсяг кредитів	8	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	240	120	-
Аудиторні	112	56	-
Модульний контроль	16	8	-
Семестровий контроль	30	30	-
Самостійна робота	82	26	-
Форма семестрового контролю	Іспит+залік	іспит	-
<i>«Загальна педагогіка»</i>			
Вид дисципліни	основна		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120		-
Курс	I		-
Семестр	1	-	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	3		
Обсяг кредитів	4	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-	-
Аудиторні	56	-	-
Модульний контроль	8	-	-
Семестровий контроль	30	-	-
Самостійна робота	26	-	-

Форма семестрового контролю	іспит	-	-
-----------------------------	-------	---	---

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - забезпечити теоретичну і практичну підготовку студентів до виконання функціональних обов'язків тренера в закладах загальної середньої освіти України, гуртків, факультативів; створити умови, наближені до практичної професійної діяльності; забезпечити творчий розвиток особистості студента та оволодіння теоретичними і практичними основами педагогіки, набуття вміння керувати педагогічними процесами, обирати методи і засоби навчання та виховання, які будуть ефективними в даній виробничій ситуації.

Завдання курсу:

- формування системи теоретичних знань та загальних і спеціальних компетентностей, необхідних для виконання функціональних обов'язків тренера, класного керівника, наставника
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність з питань здоров'язбереження
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях
- формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності у моделюванні та розв'язуванні педагогічних ситуацій.

3. Результати навчання за дисципліною

ЗК 1	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями в сфері освіти.
ЗК 4	Здатність працювати в команді для прийняття обґрунтованих рішень на основі педагогічних знань
ЗК 9	Навички міжособистісної взаємодії у професійній діяльності для виконання функціональних обов'язків
ЗК 10	Здатність бути критичним і самокритичним для формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності
ЗК 11	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) у своїй професійній діяльності
ФК 10	Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.
ФК 11	Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом.
ПРН 17	Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.
ПРН 18	Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	У сь	Розподіл годин між видами робіт	
		Аудиторна:	

	о г	Л е к ц ії	С е м і н а р и	П р а к т и ч н і		М К	С а м о с т і й н а
Змістовий модуль 1. Основи педагогічних знань та теорії навчання							
Тема 1.1. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження	6	2	2				2
Тема 1.2. Розвиток особистості як педагогічна проблема.	8	4	2				2
Тема 1.3. Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання	6	2	2				2
Тема 1.4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	8	4	2				2
Модульний контроль	2					2	
Разом	30	12	8			2	8
Змістовий модуль 2. Основи теорії виховання та практика виховання							
Тема 2.1. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання	8	2	4				2
Тема 2.2. Методи та організаційні форми виховання	8	2	4				2
Тема 2.3. Самовиховання: проблеми і розвиток особистісного потенціалу	4	2					2
Тема 2.4. Виховання особистості в сім'ї. Виховання особистості в колективі	10	4	4				2
Модульний контроль	2					2	
Разом	32	10	12			2	8
Змістовий модуль 3. Педагогічний менеджмент							
Тема 3.1. Освітня діяльність середньої школи	9	2	4				3
Тема 3.2. Управління освітою в Україні	7	2	2				3
Тема 3.3. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку	8	2	2				4
Модульний контроль	4					4	
Разом	28	6	8			4	10
Іспит	30				30		
Усього	120	28	28		30	8	26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи педагогічних знань та теорії навчання

Тема 1.1. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічних досліджень

Предмет педагогіки і її основні категорії (навчання, виховання, освіта, розвиток). Педагогіка в системі наук про людину. Структура педагогічної науки. Загальнокультурне значення педагогіки. Взаємозв'язок між психологією і педагогікою. Складові науково-педагогічного дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, отримання та аналіз наукових фактів, впровадження в практику результатів дослідження). Принципи проведення наукових досліджень (цілісність, об'єктивність, історизм, комплексне використання методів тощо).

Методи науково-педагогічних досліджень. Теоретичні методи дослідження (аналіз і синтез, індукція й дедукція, аналогія, порівняння тощо). Емпіричні методи дослідження (спостереження, експеримент, тестування, анкетування тощо). Етапи наукового дослідження: визначення проблеми, вивчення стану дослідження проблеми в літературі, вивчення передового досвіду, формулювання гіпотези, проведення експериментальної роботи, узагальнення результатів, оформлення результатів дослідження і впровадження їх у життя.

Основні поняття теми: педагогіка, навчання, виховання, освіта, розвиток, методика навчання, об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, аналіз, синтез, порівняння

Тема 1.2. Розвиток особистості як педагогічна проблема. Цілісний педагогічний процес – основний фактор всебічного розвитку особистості.

Поняття про індивід, індивідуальність, особистість. Процес розвитку особистості, його рушійні сили та закономірності. Зовнішні та внутрішні фактори розвитку особистості. Соціальна адаптація й соціалізація особистості. Вікові та індивідуальні особливості розвитку людини. Діяльність як чинник розвитку особистості.

Поняття мети виховання, її соціальна зумовленість. Трагування мети виховання в законі України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020).

Педагогічний процес як система. Цілісність педагогічного процесу. Закономірності педагогічного процесу. Етапи педагогічного процесу.

Основні поняття теми: індивід, індивідуальність, особистість, розвиток особистості, формування особистості, задатки, здібності особистості

Тема 1.3. Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання

Поняття про дидактику. Основні дидактичні категорії: навчання, освіта, викладання. Сутність процесу навчання. Функції навчання (освітня, розвиваюча, виховна). Двосторонній характер процесу навчання. Принципи і закономірності навчання. Викладання та його структура (планування роботи, організація навчальної діяльності учнів, врахування темпів індивідуального психічного розвитку учнів, стимулювання навчальної діяльності учнів, контроль, аналіз результатів та ін.).

Основні етапи оволодіння знаннями: сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування, закріплення, застосування знань, умінь на практиці. Форми і види навчання. Модульне навчання. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Класифікації методів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: словесні, наочні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів: пізнавальні ігри, навчальні дискусії, заохочення, покарання. Методи контролю та самоконтролю в навчанні: опитування, контрольні, лабораторні роботи, тестова перевірка знань, самоконтроль і самоперевірка.

Класно-урочна і лекційно-семінарська форми навчання. Вимоги до сучасного уроку, лекції. Позааудиторні форми навчання.

Основні поняття теми: дидактика, форми навчання, засоби навчання, класно-урочна і лекційно-семінарська форми навчання, види сучасного уроку, позааудиторні форми навчання.

Тема 1.4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів

Поняття про діагностику навчальних досягнень учнів та її елементи: контроль, оцінювання, накопичення статистичних даних та їх аналіз, виявлення динаміки, тенденцій прогнозування подальшого розвитку учнів. Зв'язок контролю з іншими ланками процесу навчання: вивченням і осмисленням нового матеріалу, його закріпленням та використанням на практиці. Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь і навичок учнів: об'єктивність, систематичність, індивідуальний характер та ін.

Аналіз і оцінка результатів навчальної діяльності слухачів. Види контролю знань учнів. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю. Формування в учнів умінь самоконтролю, об'єктивної самооцінки, керівна роль учителя в цих процесах. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

Основні поняття теми: діагностика навчальних досягнень, методи контролю, системи оцінювання знань, рейтингова система оцінювання.

Змістовий модуль 2. Основи теорії виховання та практика виховання

Тема 2.1. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання

Теорія виховання як розділ педагогіки. Поняття «виховання». Спрямування виховного впливу на людину. Об'єктивні (спадковість; здоров'я; соціокультурне оточення сім'ї; обставини біографії; культурні традиції; професійний та соціальний статус; особливості країни та історичної епохи) і суб'єктивні (психічні особливості; світогляд; ціннісні орієнтації; внутрішні потреби та інтереси вихователя і вихованця; система відносин із соціумом; організовані виховні впливи на людину з боку певних людей; груп; об'єднань і всієї спільноти) чинники виховання.

Структура виховного процесу. Цілі виховання, критерії. Напрями виховання. Спрямування виховання – єдність мети і змісту (за цією ознакою виділяють: розумове, моральне, трудове, фізичне та естетичне виховання). Сучасні напрями виховання (громадянське, правове, економічне, екологічне). Розвиток і виховання та їх взаємовплив. Виховні концепції. Концепція національного виховання.

Зміст виховання. Виховні ідеали. Принципи виховання (гуманізації, народності, неперервності, послідовності і систематичності, індивідуалізації та диференціації, єдності виховання та життєдіяльності та інші). Види виховання (за інституційною ознакою: сімейне, шкільне, позашкільне, конфесійне, за місцем проживання, у дитячих та юнацьких організаціях та спеціалізованих освітніх закладах; за стилем відносин між вихователем і вихованцем: авторитарне, демократичне, ліберальне і вільне виховання. Процес розвитку особистості.

Основні поняття теми: спадковість, розвиток людини, вплив соціального середовища, діяльність, діагностика розвитку, виховання, комплексний підхід до виховання.

Тема 2.2. Методи та організаційні форми виховання. Оптимальний вибір методів і засобів виховання у практиці.

Основні форми виховання в сучасній педагогіці. Сутність поняття «форма виховання». Загальна характеристика форм виховної роботи. Поняття про методи і прийоми виховання. Вибір методів виховання, залежність методів від мети, змісту, умов виховання, вікових та індивідуальних особливостей учнів, рівня розвитку колективу. Система загальних методів виховання, їх класифікація. Різні підходи до класифікації методів виховання.

Методи формування свідомості особистості: бесіда, лекція, диспут, метод прикладу. Методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки. Методи вправ, привчання. Педагогічна вимога, її види. Суспільна думка як форма колективної вимоги. Метод доручень. Створення виховних ситуацій.

Методи стимулювання поведінки і діяльності. Методи схвалення (заохочення) і осуду (покарання). Змагання - метод спрямування природної потреби учнів у суперництві та пріоритетності, засвоєнні досвіду суспільної поведінки. Основні вимоги до його використання. Методи контролю, самоконтролю та самооцінки у вихованні.

Поняття про засоби виховання. Різноманіття засобів виховання. Характеристика засобів виховання. Оптимальний вибір методів та засобів виховання, їх залежність від мети, змісту, умов виховання, вікових та індивідуальних особливостей учнів, рівня розвитку колективу. Умови ефективного використання різних методів та засобів виховання.

Основні поняття теми: методи, прийоми, засоби виховання, методи формування свідомості, методи стимулювання, форми виховання, закономірності виховання.

Тема 2.3. Самовиховання: проблеми розвитку особистісного потенціалу

Сутність і зміст самовиховання особистості. Самовиховання особистості як систематична і цілеспрямована діяльність. Самоактуалізація, самореалізація й самоутвердження особистості. Мотиви та процес самовиховання. Основні етапи процесу самовиховання: усвідомлення вимог до своєї діяльності, самопізнання, критична самооцінка своєї діяльності та поведінки, планування роботи над собою, вироблення програми та правил поведінки; практична реалізація програми, самоконтроль, самооцінка та самокоригування дій і поведінки.

Поняття «соціально зріла особистість» у педагогіці. Керована і самокерована особистість. Самоосвіта. Функції самоосвіти. Формування і корегування якостей, звичок і рис характеру. Співвідношення виховання, самовиховання і перевиховання в процесі розвитку особистості. Аутотренінг як один із засобів самовиховання. Участь у групових тренінгах із метою самовиховання. Форми виховання (індивідуальна, групова, мікрогрупова).

Основні поняття теми: самовиховання, самоактуалізація, самореалізація, самоутвердження особистості, самоосвіта, аутотренінг.

Тема 2.4. Виховання особистості в сім'ї. Виховання особистості в колективі.

Сім'я як інститут соціального розвитку. Функції сім'ї. Становлення сім'ї. Роль сім'ї у формуванні особистості дитини. Завдання, зміст та ефективні умови сімейного виховання. Сучасні проблеми сімейного виховання. Психолого-педагогічні вимоги до батьків. Єдність виховних впливів. Поняття партнерської взаємодії. Форми роботи з батьками: характеристика індивідуальних, групових та колективних форм роботи з батьками. Умови успішної співпраці школи з батьками учнів. Спільна діяльність школи, сім'ї, громадськості у вихованні учнів. «Педагогічно запущені діти» і сім'я. Форми виховання (індивідуальна, групова, мікрогрупова).

Учнівський колектив. Методи згуртування учнівського колективу. Колектив і особистість. Принципи взаємодії особистості і колективу. Моделі розвитку взаємин між особистістю і колективом: особистість підкоряється колективу (конформізм); особистість і колектив перебувають в оптимальних стосунках (гармонія); особистість підкоряє собі колектив (нонконформізм). Функції виховного колективу. Педагогічні проблеми взаємодії особистості і групи (колективу). Виховання особистості в колективі. Колективний педагогічний менеджмент. Педагогічне керівництво колективом.

Основні поняття теми: форми виховання, колектив, особистість, індивід, індивідуальність, принципи взаємодії, партнерська взаємодія, педагогічний менеджмент.

Змістовий модуль 3. Педагогічний менеджмент

Тема 3.1. Система освіти в Україні.

Система освіти в Україні та її складові: навчальні заклади, наукові, науково-методичні і методичні установи, науково-виробничі підприємства, державні і місцеві органи управління освітою та самоврядування в галузі освіти. Основні принципи освіти в Україні: доступність, рівність умов, всебічний розвиток; гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей тощо. Структура освіти України: дошкільна освіта, загально-середня освіта, позашкільна освіта, професійно-технічна освіта, вища освіта, післядипломна освіта, аспірантура, докторантура, самоосвіта.

Система загальної середньої освіти та її нормативно-правове забезпечення. Закон України «Про загальну середню освіту» 2020 р.

Освітня діяльність середньої школи. Напрямки діяльності середньої школи. Структура школи. Педагогічна рада. Директор, завуч, класний керівник, учитель. Позакласна робота

класного керівника.

Основні поняття теми: система освіти, складові системи освіти, структура освіти, принципи освіти, структура школи, педагогічний менеджмент.

Тема 3.2. Управління освітою в Україні

Поняття про управління. Наукові основи управління. Поняття про основні принципи управління освітою: науковості, демократизації, гуманізації, плановості, цілеспрямованості, активності, поєднання колегіальності з персональною відповідальністю. Основні функції управління. Питання управління освітою в Законі України «Про освіту». Органи управління освітою: державні та громадські організації.

Школотзнавство. Система керівництва школою, організація її роботи. Функції форми та методи управління школою. Органи громадського самоврядування в закладах освіти.

Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа». Особливості управлінської діяльності в сучасній школі. Світові процеси модернізації загальної освіти. Критерії оцінювання якості навчання. Атестація закладів освіти.

Основні поняття теми: принципи управління освітою, принцип науковості, принцип демократизації, принцип гуманізації, принцип плановості, принцип цілеспрямованості, принцип активності, принцип поєднання колегіальності з персональною відповідальністю, органи управління освітою, школотзнавство.

Тема 3.3. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку

Освіта як соціальна функція. Поняття «компетенція», «компетентність». Основні компетенції, які необхідні в сучасному житті. Світовий освітній простір. Провідні тенденції сучасної освіти: збільшення тривалості освіти, продовження обов'язкової освіти після закінчення школи, створення освітніх закладів нового типу, можливість отримати освіту за кордоном, зближення освітніх систем різних країн.

Інновації в освіті. Типологія інновацій: інновації у змісті освіти (оновлення змісту навчальних програм, підручників, посібників тощо); інновації в технології навчання та виховання (оновлення методик викладання та взаємодії у виховному процесі); інновації в організації педагогічного процесу (оновлення форм і засобів здійснення навчально-виховного процесу); інновації в управлінні освітою (оновлення структури, організації і керівництва освітніми закладами); інновації в освітній екології (архітектурне планування освітніх закладів, використання будівельних матеріалів, інтер'єр приміщень тощо).

Основні поняття теми: компетенція, компетентність, тенденції освіти, соціокультурний простір, інновації в освіті.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I		Модуль II		Модуль III	
		Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	6	6	5	5	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	6	6	4	4
Відвідування практичних занять	1						
Робота на семінарському занятті	10	4	40	6	60	4	40
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	2	50
	Разом	-	95	-	116	-	112
Максимальна кількість балів:		323					
Розрахунок коефіцієнта:		100:323= 0,3					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми та завдання для самостійної роботи	Кількість	
		годин	балів
Модуль I. Основи педагогічних знань та теорії навчання			
1.1.	Підготуйте есе на одну із запропонованих тем: роль освіти в сучасному суспільстві, нові галузі педагогічної науки, нормативні вимоги до педагогічної діяльності, професійна культура сучасного вчителя, науково-дослідницька діяльність сучасного вчителя, технологічна культура сучасного вчителя, методологічна культура сучасного вчителя..	2	5
1.2.	1. Опрацюйте Концепцію національного виховання і визначте загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання. 2. Ознайомтесь зі змістом «Стратегії розвитку освіти в Україні до 2021 року» і відмітьте завдання удосконалення освітнього процесу	4	5
1.3.	1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації уроку фізкультури в закладі середньої освіти. Відповіді оформити у вигляді есе. 2. Розкрийте сутність основних категорій дидактики як науки про навчання. Результати оформити у вигляді таблиці.	2	5
1.4.	1. Опрацюйте загальні критерії оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої школи. 2. Охарактеризуйте тестову форму контролю навчальних досягнень учнів і визначте її місце в навчальному процесі.	2	5
	Всього	10	20
Модуль II.			
2.1	1. Порівняйте поняття «індивідуалізація» і «диференціація навчання» та оформіть результати у вигляді таблиці, схеми або діаграми. 2. Визначте свій виховний ідеал, який Ви прагнете досягти.	4	5
2.2	Розробіть річний тематичний план діяльності гуртка з фізичного виховання (на вибір за видом спорту).	2	5
2.3.	Складіть власну карту самовиховання на найближчі 4 роки. Включить до неї усі складові розвитку особистості.	2	5
2.4.	Підготуйте модель-класифікацію найоптимальніших методів та засобів навчання на уроках фізичного виховання в школі.	2	5
	Всього	10	20
Модуль III.			

3.1.	Розробіть уніфіковану модель керівника-лідера, розкрийте сучасні вимоги до вчителя; охарактеризуйте проєктувальні, конструктивні, комунікативні та організаторські уміння педагога-лідера.	2	5
3.2.	Зобразіть поетапну технологію здійснення контролю: попереднього, поточного тематичного та підсумкового на уроках фізичного виховання.	2	5
3.3.	Накреслити схему, що відображає структуру управління освітою в Україні.	2	5
	Всього	6	15

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів	
1.	Своєчасність виконання роботи	1	
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2	
3.	Різноманітність використаних джерел	2	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань студентів здійснюється після вивчення кожного блоку теоретичних знань в письмовій (тестовій) формі й передбачає виконання тестових завдань різного типу. Максимальна оцінка – 25 балів за кожний змістовий модуль.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Умови допуску: активна робота на семінарських та практичних заняттях (не менше 10 занять), виконання усіх завдань до самостійної роботи, успішне виконання усіх модульних контрольних робіт (не нижче 15 балів за кожен модуль).

Форма проведення: тестування.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання:

Тестове опитування включає 40 теоретичних запитань різного типу, які відображають тематику дисципліни. Максимальна оцінка за кожне тестове запитання – 1 бал.

Орієнтований перелік питань для семестрового контролю

1. Предмет та основні завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.
2. Особливості педагогічної діяльності. Вимоги до особистості педагога.
3. Загальна характеристика педагогічного процесу, завдання і основні компоненти.
4. Методи науково-педагогічних досліджень
5. Предмет і функції дидактики. Становлення дидактики як науки.
6. Навчальні плани та програми для закладів загальної середньої освіти.
7. Навчальна література нового покоління як чинник підвищення якості освіти.
8. Сутність та характеристика навчальної книги.
9. Сутність процесу навчання.
10. Закони, принципи й правила навчання.
11. Організація навчального процесу.
12. Компетентнісний підхід як чинник модернізації навчального процесу.
13. Диференціація та індивідуалізація навчання.
14. Аналіз проблеми контролю й оцінювання успішності учнів.
15. Основні поняття контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.
16. Нові форми контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.
17. Сутність і структура уміння вчитися.

18. Вікова та індивідуальна характеристика учнів як суб'єктів учіння.
19. Формування структурних компонентів уміння вчитися.
20. Сутність і функції методів навчання.
21. Класифікація методів навчання.
22. Методи усного викладу навчального матеріалу.
23. Наочні методи навчання.
24. Практичні методи навчання.
25. Самостійна робота учнів.
26. Навчальні технології.
27. Технологія особистісно-орієнтованого навчання
28. Технологія групової навчальної діяльності школярів
29. Технологія розвивального навчання
30. Технологія формування творчої особистості
31. Технологія навчання як дослідження
32. Інтерактивні методи та прийоми навчання.
33. Проектна діяльність як метод навчання й розвитку.
34. Ігрова діяльність як метод навчання й розвитку.
35. Методи формування в учнів досвіду пошукової діяльності.
36. Засоби навчання й навчальне обладнання.
37. Поняття «сучасний урок». Класифікація уроків.
38. Алгоритм підготовки вчителя до проведення уроку.
39. Структура комбінованого уроку: базова й варіативні моделі.
40. Дидактичні особливості інтегрованих уроків.
41. Особливості підготовки та проведення відкритого уроку.
42. Види домашніх завдань і способи їх перевірки.
43. Особливості організації навчального процесу.
44. Актуальні проблеми розвитку сучасної шкільної освіти.
45. Основні напрями розвитку сучасної освіти.
46. Особливості змісту освіти. Нормативне забезпечення реалізації змісту освіти
47. Державний стандарт загальної середньої освіти.
48. Компетентність як показник якості освіти.
49. Закономірності та принципи виховання.
50. Поняття про принципи виховання. Загальні принципи виховання. Принципи сучасного виховання.
51. Основні орієнтири виховання в сучасних закладах загальної середньої освіти
52. Характеристика засобів виховання.
53. Форми організації виховання учнів.
54. Традиційні методи виховання в педагогіці, їх класифікація та характеристика.
55. Технології сучасного виховного процесу.
56. Фізичний, соціальний, духовний розвиток учнів.
57. Інтелектуальний розвиток особистості учня.
58. Формування в учнів основ наукового світогляду.
59. Поняття про позакласну і позашкільну навчально-виховну роботу.
60. Поняття про систему освіти. Мета та основні принципи освіти.
61. Система освіти України та її структура.
62. Зміст державно-громадського управління освітою.

63. Загальні основи управління. Принципи управління освітою і освітнім закладом.

64. Органи управління освітою і школою: державні і громадські.

65. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів	Оцінка за шкалою ECTS
Відмінно	100 – 90	A
Дуже добре	82 – 89	B
Добре	75 – 81	C
Задовільно	69 – 74	D
Достатньо	60 – 68	E
Незадовільно (з можливістю повторного складання)	35 – 59	Fx
Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	1-34	F

6.7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА»

Разом: 120 год., лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., самостійна робота – 26 год., модульний контроль – 8 год., екзамен – 30 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX			
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				Змістовий модуль III			
Назва модуля	Основи педагогічних знань та теорії навчання				Основи теорії виховання та практика виховання				Педагогічний менеджмент			
Кількість балів за модуль	95				116				112			
Лекції	1	II	1	II	1	I	1	II	I	I	1	
Семінари	1	1	1	1	II	II		II	II	1	1	
Теми лекцій	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічних досліджень	Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	Розвиток, формування і виховання особистості.	Виховання особистості . Ідеали і принципи виховання	Методи та організаційні форми виховання	Самовиховання: проблеми і розвиток особистісного потенціалу		Виховання особистості в сім'ї. Виховання особистості в колективі.	Освітня діяльність середньої школи	Управління освітою в Україні	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку
Теми семінарських занять	Педагогіка і сучасність	Дидактика	Методи навчання та їх оптимальний вибір	Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів	Ефективність навчального процесу	Виховання і сучасність			Динаміка виховання особистості	Виховання особистості в колективі	Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі	Сучасна школа
Самостійна робота (в балах)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю (в балах)	Відповіді на семінарських заняттях 40 балів Модульна контрольна робота 1 25					Відповіді на семінарських заняттях 60 балів Модульна контрольна робота 2 25			Відповіді на семінарських заняттях 40 балів Модульна контрольна робота 3,4 50			
Прикінцевий контроль	30 год (40 балів)											

Рекомендовані джерела до курсу

Основні:

1. Максименко В.П. Дидактика: курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
2. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2007. – 358 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч. посіб. – 3-те вид., доопрац. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566с.
4. Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
5. Фіцула М.М. Педагогіка: підручник для студентів закладів вищої освіти. ОНЛАЙН. 11.08.2015.: <https://hum.edu-lib.com/szbrannoe/fitsula-m-m-pedagogika-pidruchnik-dlya-vuziv-onlayn>

Допоміжні:

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Бібік Н.М. Компетентність як результат шкільної освіти // Почат. шк. – 2010. – №9. – С. 3–6.
3. Бондар В. І. Дидактика. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
4. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
5. Закон України «Про освіту», 2017.- 27 вересня <http://www.golos.com.ua/article/294010>
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту», 2020 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
7. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html>
8. Педагогічна мудрість віків: навч. посіб. / уклад.: В.Л. Омеляненко, А.І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2009. – 411 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).

7.3. Додаткові ресурси

ЕНК «Педагогіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=8893>)

ДОДАТОК
до робочої програми навчальної дисципліни
«Педагогіка»
для студентів

Спеціальності: 017 Фізична культура і спорт
Освітнього рівня: першого (бакалаврського)
Освітньої програми: 017.00.02 Тренерська діяльність з обраного виду спорту,
017.00.03 Фітнес та рекреація

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Загальна педагогіка

Семінарське заняття 1

Тема 1.1. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічних досліджень

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Предмет і завдання педагогіки в контексті історичного розвитку суспільства. Роль педагогіки в системі наук про людину.
 2. Методи педагогічних досліджень.
 3. Освіта як найкоротший шлях до скарбниці світової культури. Освіта в Україні та інновації у загальній середній школі.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Розробіть план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою.
2. Підготуйте презентаційний проект на тему “Роль педагогіки у систем наук про людину”; використовуючи матеріал лекції “Методи педагогічних досліджень”;
3. Розробіть опитувальник студентів щодо покращення якості освіти у Вашій групі;
4. Зробіть категоріальний аналіз понять педагогіки: “виховання”, “навчання”, “освіта”, “розвиток”, “формування”; охарактеризуйте систему педагогічних наук (таблиця);
5. Розкрийте зв'язки педагогіки з іншими людинознавчими науками (графік).

Семінарське заняття 2.

Тема 1.2. Розвиток особистості як педагогічна проблема. Цілісний педагогічний процес – основний фактор всебічного розвитку особистості.

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про індивід, індивідуальність, особистість. Процес розвитку особистості, його рушійні сили та закономірності.
2. Зовнішні та внутрішні фактори розвитку особистості. Соціальна адаптація й соціалізація особистості.
3. Вікові та індивідуальні особливості розвитку людини. Діяльність як чинник розвитку особистості.
4. Поняття мети виховання, її соціальна зумовленість. Трактуювання мети виховання в законі України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020).

5. Педагогічний процес як система: цілісність, закономірності та етапи педагогічного процесу.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Розробіть план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою.
2. Підготуйте презентаційний проект на тему «Особистість, її формування та розвиток: історія поняття та основні теорії»;
3. Схарактеризуйте чинники, що впливають на розвиток особистості та розкрийте їх взаємозв'язок (таблиця);
4. Дослідите вікові кризи у розвитку особистості школяра (схема).

Семінарське заняття 3

Тема 1.3. Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність процесу навчання. Принципи і закономірності навчання.
2. Дидактика та її основні категорії.
3. Освітні теорії. Мотивування навчання.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Підготуйте план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Розробіть презентаційний проект на тему “Зміст сучасної освіти”;
3. Використовуючи матеріал лекції “Процес навчання та його принципи”, розробіть дидактичні завдання щодо вивчення дисципліни “Педагогіка” у Вашій групі;
4. Охарактеризуйте чинники, що впливають на формування змісту шкільної освіти;
5. На основі документів про освіту й школу (див. Список літератури) накресліть стратегію розвитку змісту освіти в Україні.

Семінарське заняття 4.

Тема 1.4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Діагностика навчальних досягнень учнів. Види контролю знань учнів.
2. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю.
3. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Розробіть план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Підготуйте презентаційний проект на тему “Рейтингова система оцінювання: переваги і недоліки”;
3. Використовуючи матеріал лекції “Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів”, описати критерії оцінювання навчальних досягнень учнів будь-якої вікової категорії з Вашого фаху (таблиця);

4. Розкрийте значення оцінки як мотиву навчання і сутність понять: “оцінювання”, “оцінка”, “відмітка”, “бал”, “облік успішності” (тезаурус);
5. З'ясувати зміст попереднього, поточного тематичного та підсумкового контролю, методи їх здійснення та вимоги до нього.

Семінарське заняття 5-6.

Тема 2.1. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Завдання виховання в контексті історичного розвитку суспільства.
 2. Роль педагогіки в становленні особистості.
 3. Зміст національного виховання.
 4. Принципи виховання та їх характеристики.
 5. Об'єктивні та суб'єктивні чинники виховання.
 6. Структура виховного процесу: цілі, критерії виховання.
 7. Сучасні напрямки виховання особистості.
 8. Виховний ідеал: сутність і характеристика
 9. Види виховання у загальній середній школі.
 10. Розвиток і виховання та їх взаємовплив.
 11. Здоров'язбереження особистості як частина сучасного виховання.
- ##### II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Розробіть план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Підготуйте презентаційний проект на тему “Роль педагогіки у становленні гармонійно розвиненої особистості”;
3. Використовуючи матеріал лекції “Ідеали і принципи виховання”, розробити модель власного ідеалу у вихованні, якого ви прагнете досягти;
4. Охарактеризуйте структурні компоненти процесу виховання (мета, завдання, закономірності, рушійні сили); опишіть сучасні форми організації виховання (графік);
5. На основі аналізу сучасних документів держави про освіту розкрийте проблеми і напрямки виховання підростаючого покоління в Україні на сучасному етапі (таблиця).
6. Напишіть загальну мету та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання (таблиця).
7. Проаналізуйте місце переживань та зовнішнього тиску в процесі виховання особистості.
8. Розробіть програму розвитку особистості школяра зі здоров'язбереження.
9. Підготуйте схему розвитку студентської групи зі здоров'язбереження.

Семінарське заняття 7-8.

Тема 2.2. Методи та організаційні форми виховання. Оптимальний вибір методів і засобів виховання у практиці.

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність поняття «форма виховання».
2. Поняття про методи і прийоми виховання.
3. Чинники оптимального вибору методів виховання.
4. Система загальних методів виховання та їхня класифікація.
5. Методи формування свідомості особистості.
6. Поняття та характеристика засобів виховання.

7. Методи стимулювання поведінки і діяльності особистості.
 8. Поняття «соціально зріла особистість» у педагогіці.
 9. Роль і місце самовиховання у виховному процесі.
 10. Значення співробітництва в процесі самовиховання особистості.
 11. Основні етапи процесу самовиховання.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Розробіть план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Підготуйте презентаційний проект на тему “Самовиховання особистості”;
3. Використовуючи матеріал лекції розробіть і складіть уніфіковану класифікаційну модель методів виховання (графік);
4. Охарактеризуйте підходи різних авторів до класифікації методів виховання (таблиця);
5. Опішіть умови та фактори, що впливають на вибір раціонального поєднання методів виховання. Аргументуйте відповідь.
6. Наведіть 2–3 приклади впливу соціального середовища на розвиток особистості дитини.
7. Проаналізуйте процес власного розвитку і вкажіть на прояви соціального успадкування.
8. Обґрунтуйте або спростуйте одну з наведених думок: заохочення призводить до формування егоїзму, до формування снобізму, думки про власну елітність, до формування завищеної самооцінки. Аргументуйте відповідь.
9. Обґрунтуйте або спростуйте одну з наведених думок: покарання спричиняє пригнічений стан дитини, призводить до бажання уникнути спілкування з вчителем, призводить до формування заниженої самооцінки. Аргументуйте відповідь.

Семінарське заняття 9-10

Тема 2.4. Виховання особистості в сім'ї. Виховання особистості в колективі.

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сім'я як інститут соціального розвитку та її функції.
 2. Роль сім'ї у формуванні особистості дитини.
 3. Ефективні умови сімейного виховання.
 4. Поняття партнерської взаємодії. Форми роботи з батьками.
 5. Психолого-педагогічні вимоги до батьків. Особливості виховання дітей в сім'ї.
 6. Поняття «Педагогічно запущені діти» і роль сім'ї та колективу в їх гармонійному розвитку.
 7. Особливості розвитку учнівського колективу і особистості.
 8. Принципи взаємодії особистості і колективу.
 9. Моделі розвитку взаємин між особистістю і колективом
 10. Методи згуртування учнівського колективу.
 11. Колективний педагогічний менеджмент.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Розробіть план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Підготуйте презентаційний проект на тему “Свідоме батьківство”; використовуючи матеріал лекції “Виховання особистості в колективі, в сім'ї”.
3. Розробити і скласти порівняльну таблицю щодо вимог школи і батьків до особистості дитини;
4. Розкрийте значення здорового способу життя в родині для гармонійного розвитку дитини;

5. Проаналізуйте, якою мірою ваша сім'я, і школа, яку ви закінчили, сприяли розв'язанню завдань всебічного розвитку.
6. Наведіть 2–3 приклади впливу соціального середовища на розвиток особистості дитини.
7. Проаналізуйте процес власного розвитку і вкажіть на прояви соціального успадкування.
8. Опишіть колектив свого випускного класу з погляду особливостей його розвитку і взаємовідносин між членами колективу.
9. Наведіть докази позитивного і негативного виховання в особистості колективізму і індивідуалізму в сім'ї.
10. Обґрунтуйте, чому джерелом виховного впливу виступає не тільки вихователь, батьки, а й учнівський колектив (клас), інші дитячі об'єднання;
11. Навести приклади традиційних народних методів виховання і розвитку дитини в родині (фото).

Семінарське заняття 11-12

Тема 3.1. Система освіти в Україні.

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Загальна характеристика системи освіти в Україні.
2. Складові системи освіти в Україні.
3. Основні принципи освіти в Україні.
4. Структура освіти України.
5. Система загальної середньої освіти в Україні.
6. Нормативно-правове забезпечення системи загальної середньої освіти в Україні.
7. Закон України «Про загальну середню освіту» 2020 р.
8. Напрямки діяльності середньої школи.
9. Структура середньої школи.
10. Позакласна робота в середній школі.
11. Роль вчителя з фізичної культури та спорту у освітній діяльності середньої школи.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Розробіть план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Підготуйте презентаційний проєкт на тему «Характеристика системи освіти в Україні»;
3. Накресліть схему, що відображає структуру освіти в Україні;
4. Підготуйте питання до дискусії на тему: «складність полягає не у сприйнятті нових ідей, а у відмові від старих уявлень» (Джон М. Кейнс.)
5. Охарактеризуйте стилі педагогічної взаємодії педагога з фізичної культури та спорту середньої школи в залежності від різних педагогічних ситуацій.
6. Проаналізуйте, з чого складається авторитет сучасного вчителя фізичної культури та спорту у середній школі.
7. Охарактеризуйте сучасного учня як суб'єкта освітнього процесу, які змістові характеристики йому належать.
8. Дайте пояснення наступних термінів: учні покоління Y та Z (теорія Хоува-Штрауса).
9. Підготуйте есе на тему «Спільне чи роздільне навчання хлопців та дівчат у середній загальній школі: переваги і недоліки».

Семінарське заняття 13

Тема 3.2. Управління освітою в Україні

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про управління та його наукові основи.
 2. Основні принципи управління освітою.
 3. Органи управління освітою.
 4. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа».
 5. Критерії оцінювання якості навчання. Атестація закладів освіти.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Розробіть план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Підготуйте презентаційний проект на тему «Якби я був директором школи».
3. Накресліть схему, що відображає структуру управління освітою в Україні.
4. Проаналізуйте навчальну програму із своєї спеціальності (пояснювальна записка, тематика).
5. Проаналізуйте підручник із своєї спеціальності (практична складова).

Семінарське заняття 14

Тема 3.3. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття «компетенція», «компетентність». Основні компетенції, які необхідні в сучасному житті.
 2. Світовий освітній простір
 3. Провідні тенденції сучасної освіти:
 4. Поняття інновацій. Інновації в освіті.
 5. Національні та міжнародні рейтинги закладів освіти.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Розробіть план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Підготуйте презентаційний проект на тему «Розвиток освіти в різних країнах»;
3. Схарактеризуйте тенденції розвитку сучасної європейської освіти. Аргументуйте відповідь.
4. Проаналізуйте рейтинги закладів вищої освіти України. Визначте місце в них Київського університету імені Б. Грінченка.
5. Проаналізуйте рейтинги кращих закладів освіти в світі з підготовки фахівців з фізичної культури і спорту та тренерської діяльності (таблиця).